

ИЗВЕШТАЈ
О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Састав Комисије:

1. **др Николета Кукучка Стојановић**, професор струковних студија, Методика упознавања околине, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди - ментор
2. **др Данијела Радловић Чубрило**, професор струковних студија, Методика упознавања околине, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди - члан
3. **др Ангела Месарош Живков**, професор струковних студија, Педагошке и андрагошке науке, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди - члан

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: **Дајана, (Драган) Живков**
2. Датум и место рођења, општина, држава: 26.09.2001., Зрењанин, Зрењанин, Република Србија
3. Студијски програм основних студија кандидат је завршио: у Кикинди
 - а) Васпитач деце предшколског узраста
4. Датум завршетка основних студија:
 - а) 2023

III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА:

ПРИМЕНА ПРОЈЕКТНОГ ПРИСТУПА У УПОЗНАВАЊУ И РАЗВИЈАЊУ ПОЈМА СВЕМИР КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА

IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА: *Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.*

Рад на почетку приказује увод у задату тему, након чега следе осам поглавља праћена закључком, литературом и прилогом.

У уводу је представљено да је примена пројектног приступа проширила све садржаје, а када се фокус усмери на упознавање околине, пројектни приступ је омогућио васпитачима и деци да додатно, непосредније и иновативније упознају своју природну и друштвену средину на потпуно другачији начин. Један од аспеката области упознавања околине се истакао као посебно занимљив за децу, а то је упознавање и развијање појма свемир. Овај рад се на теоријском нивоу бави применом пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста, док се методолошки бави испитивањем и интерпретирањем ставова васпитача о примени пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста. На крају теоријског дела је приказан пројекат „Путовање кроз Свемир“ који је реализован у предшколској установи.

Прво поглавље приказује теоријске основе теме и подељен је на појединачна поглавља и то:

1. ПРОЈЕКТНИ ПРИСТУП У ПРЕДШКОЛСКОМ ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ.
 - 1.1. Основе програма предшколског васпитања и образовања где је детаљније објашњен концепт пројектног приступа – Године узлета
 - 1.2. Реализација пројектног приступа у предшколском васпитању и образовању - Реализација пројектног приступа се у предшколском васпитању и образовању заснива првенствено и основно на интересовањима деце, али је улога васпитача да препозна деčја интересовања и да их у безбедном и подстицајном окружењу развија путем пројекта. Поред тога, важно је да се средина прилагоди пројекту, и самим тим деčјим интересовањима.
2. ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ПОЈМА СВЕМИР је поглавље у којем је представљен свемир као и сви његови чиниоци како следи:
 - 2.1. Свемир
 - 2.2. Планете Сунчевог система
 - 2.3. Звезде и звездане прашине
 - 2.4. Природни и вештачки сателити
 - 2.5. Комете и метеори
 - 2.6. Црна рупа

- 2.7. Галаксије
- 2.8. Интергалактички простор
- 2.9. Материје и енергија

Треће поглавље под називом „3. УПОЗНАВАЊЕ И РАЗВИЈАЊЕ ПОЈМА СВЕМИР КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА“ говори о томе да успешност упознавања и развијања појма свемира код деце предшколског узраста зависи од васпитача, јер компетенције васпитача одређују начин, квалитет и успешност упознавања и развијања појма код деце. Такође, упознавање и развијање појма свемира код деце предшколског узраста зависи од интересовања деце.

Треће поглавље се састоји од следећих целина:

3.1. Упознавање деце предшколског узраста са појмом свемир - Упознавање деце предшколског узраста са свим врстама садржаја се на предшколском узрасту реализује кроз игру, истраживање и социјалну интеракцију са окружењем. Коришћење документарних филмова, енциклопедија и штампаних слика омогућава деци да визуелно стекну први утисак и прве идеје о томе како изгледа свемир и његови садржаји, попут планета, звезда и комета. На ове начине деца могу визуелно да уоче, анализирају и закључују о њиховим основним карактеристикама. Због тога се активности упознавања деце са појмом свемир базирају на стицању основних знања и идеја кроз активно слушање, посматрање и анализирање.

3.2. Развијање појма свемир код деце предшколског узраста - Упознавање појма се односи на стицање основних знања и првих идеја, а развијање појма се односи на проширивање и надограђивање знања и идеја кроз истраживање, игру и богата искуства. Након упознавања деце предшколског узраста са појмом свемир, односно након стицања основних знања и идеја о свемиру од стране деце, васпитачи треба даље да развијају појам свемир.

Четврто поглавље под називом 4. ПРИМЕНА ПРОЈЕКТНОГ ПРИСТУПА У УПОЗНАВАЊУ И РАЗВИЈАЊУ ПОЈМА СВЕМИР КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА говори о следећем. Примена пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста омогућава свестрано, интегрисано и холистичко учење деце о свемиру и његовим садржајима. Додатно примена пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир се код деце предшколског узраста показала ка веома прогресивна, подситцајна и вредна јер током рада на пројекту заједно истражују и уче сви, укључена су деца различитих узраста.

Наслов 4.1. Пројектне активности за упознавање и развијање појма свемир код деце предшколског узраста говори о томе да су могућности за реализовање и број пројектних активности за упознавање и развијање појма свемир код деце предшколског узраста многобројне, односно да зависе од креативности и компетентности васпитача, могућности средине и интересовања деце. Пројектне активности могу да се категоризују на различите начине, по садржају, области рада или просторним целинама.

Наслов 4.2. Улога васпитача и деце у упознавању и развијању појма свемир објашњава да је улога васпитача да провоцирају децу на начин да их подстакну да размишљају, да се ангажују, да се играју и истражују. Због тога конципиране пројектне активности упознавања и развијања појма свемира морају да буду засниване на научним чињеницама, интересовањима и могућностима деце. Задатак је васпитача да прилагоде средину детету, односно да трансформишу простор тако да он буде безбедан, подстицајан и да буде у складу са темом пројекта, односно да се физички простор радне собе преуреди тако да рефлектује пројекат.

У поглављу 4.3. Значај примене пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир за васпитаче се указује на многобројне значаје и важности пројектног приступа приликом реализовања пројеката који су повезани са темом Свемир. У контексту пројектног приступа, примена пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста позитивно утиче на: Подручје непосредног рада са децом; Подручје развијања програма; Подручје професионалног развоја; Подручје професионалног јавног деловања.

Наслов 4.4. Значај примене пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир за дете приказује утицај примене пројектног приступа на когнитивни, физички, социјални и емоционални развој детета.

У петом поглављу је представљен приказ пројекта под „Путовање кроз Свемир“ који је реализован у периоду од 11.09.2022. до 11.11.2022. године у вртићу „Ђура Јакшић“ у Српској Црњи са децом припремног узраста. Описан је сваки део пројекта што је пропраћено сликама, коментарима и описима.

Шесто поглавље обележено редним бројем II чини методологија истраживања која обухвата проблем, предмет, циљ, задаци и хипотезе истраживања. Поред тога су представљене методе, технике, инструменти и варијабле истраживања. Проблем истраживања односи се на утврђивање ставова васпитача о примени пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста?“

У раду су постављени следећи задаци истраживања:

1. Испитивање ставова васпитача о реализацији пројекта на тему свемир,
2. Испитивање ставова васпитача о значају и релевантности пројекта на тему свемир за децу предшколског узраста,
3. Испитивање ставова васпитача о разноврсности начина реализације пројекта на тему свемир,
4. Испитивање компетентности васпитача за реализовање садржаја на тему свемир у пројектном приступу,
5. Испитивање ставова васпитача о укључивању родитеља и стручних сарадника у реализацију пројекта на тему свемир.

Истраживање је реализовано емпиријско-неексперименталном методом, односно истраживањем постојећег стања без мењања истог. Резултати истраживања су представљени методом теоријске анализе и дескриптивном методом док је инструмент истраживања анкетни упитник. Узорак је изведен из популације васпитача на територији Републике Србије. Узорком је обухваћено 100 васпитача. Независне варијабле истраживања се односе на пол, старост, пребивалиште, ниво стеченог образовања и узрастну групу испитаника, а зависне варијабле се односе на ставове васпитача о примени пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста.

Осмо поглавље под насловом `` III ПРИКАЗ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА `` обухвата опште податке о испитаницима као и усмерена питања за васпитаче у којима су графички представљени и описани резултати добијени истраживањем.

Следеће поглавље - IV ДИСКУСИЈА РЕЗУЛТАТА приказује коментаре резултата добијених истраживањем са посебним освртом на постаљене хипотезе истраживања.

Прва хипотеза која гласи: „Претпоставља се да су ставови васпитача о реализацији пројекта на тему свемир позитивни“ је потврђена. Добијени резултати показују да је 54% испитаника реализовало пројекат везан за свемир у свом васпитно-образовном раду као и да од 46% испитаника који нису реализовали пројекат везан за свемир у свом васпитно-образовном раду, 100% је заинтересовано да у будућности реализује пројекат везан за свемир. Обједињено посматрано, ставови васпитача о реализацији пројекта на тему свемир су испитани и позитивни, зато што васпитачи већински имају искуства са реализовањем пројекта везан за свемир, а васпитачи који немају искуства имају жељу да реализују пројекат везан за свемир у будућности.

Друга хипотеза гласи: „Претпоставља се да су ставови васпитача о значају и релевантности пројекта на тему свемир за децу предшколског узраста позитивни“ потврђена. Анализом података је установљено да 55% испитаника сматра да је пројекат на тему свемир веома релевантан за децу предшколског узраста, а 37% сматра да је пројекат на тему свемира донекле релевантан за децу предшколског узраста. Испитаници сматрају да је реализација пројекта на тему свемира највише значајна за искуствени развој деце (73% испитаника), телесни и физички развој (64% испитаника), стваралачки развој (62% испитаника) и социјални развој (60% испитаника). Обједињено посматрано, ставови васпитача о значају и релевантности пројекта на тему свемир за децу предшколског узраста су испитани и позитивни, зато што васпитачи препознају релевантност и вишезначајност пројекта на тему свемир за децу предшколског узраста.

Трећа хипотеза гласи: „Претпоставља се да васпитачи сматрају да су начини реализације пројекта на тему свемир разноврсни,“ је потврђена. Добијени резултати показују да васпитачи сматрају да се пројекат на тему свемира у предшколској установи може најбоље реализовати на следеће начине: стручне посете планетаријума, музеја и других установа (76% испитаника), стваралачке активности прављења и моделовања планета и свемира (72% испитаника) и стваралачке активности цртања и сликања планета и свемира (72% испитаника). Ставови васпитача о разноврсности начина реализације пројекта на тему свемир су испитани и позитивни, зато што васпитачи препознају и подстичу различите начине реализовања пројекта на тему свемира у предшколској установи, препознају и подстичу обрађивање различитих релевантних садржаја током реализовања пројекта и препознају и примењују различите изворе знања током реализовања пројекта на тему свемир.

Четврта хипотеза која гласи: „Претпоставља се да су васпитачи компетентни у великој мери за реализовање садржаја на тему свемир у пројектном приступу“ је потврђена. Компетентност васпитача за реализовање садржаја на тему свемир у пројектном приступу је испитана и у великој мери заступљена, односно висока, зато што су васпитачи проценили да су у великој мери компетентни за реализовање садржаја на тему свемир у пројектном приступу, а препознавањем и применом различитих садржаја за усвајање нових знања, вештина и искустава код деце су потврдили своје компетенције.

Пета хипотеза која гласи: „Претпоставља се да су ставови васпитача о укључивању родитеља и стручних сарадника у реализацију пројекта на тему свемир позитивни,“ је потврђена. Добијени резултати показују да би 62% испитаника у великој мери укључило стручне сараднике у реализацију пројекта на тему свемир а да би 29% испитаника делимично укључило стручне сараднике у реализацију пројекта на тему свемир. Ставови васпитача о укључивању родитеља и стручних сарадника у реализацију пројекта на тему свемир су испитани и позитивни, зато што би већина васпитача у великој мери укључила родитеље и стручне сараднике у реализацију пројекта на тему свемир.

У целини, на основу свих испуњених задатака истраживања и на основу свих прихваћених посебних хипотеза, закључује се да је општа хипотеза која гласи: „Претпоставља се да су ставови васпитача о примени пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста позитивни“ потврђена, јер су резултати истраживања потврдили претпоставку да су ставови васпитача о примени пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста позитивни.

Поглавље под називом ``Закључак`` обухвата сумиране закључке комплетног истраживања. Примена пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста је праксом потврђен иновативни начин за рад са децом у области свемира. Пројектни приступ по својој природи нуди широки спектар могућности и садржаја који природно подстичу радозналост код деце, чиме се деца подстичу да активно учествују, уче, сарађују и истражују. Узимајући у обзир обимност садржаја везаних за свемир и обимност могућности рада у пројектном приступу, евидентно је да је појам свемир и више него погодан за упознавање и развијање кроз пројектни приступ. Резултати овог истраживања су потврдили практична знања кроз позитивне ставове васпитача.

Резултати истраживања су показали да већина испитаних васпитача има искуства са реализовањем пројекта на тему свемира, а да васпитачи који немају искуства имају жељу за реализовањем пројекта на тему свемира у будућности, чиме показују своју отвореност према теми ``Свемир`` као теми будућег пројекта. На основу свих испуњених задатака истраживања и на основу свих прихваћених посебних хипотеза, закључује се да је општа хипотеза истраживања потврђена.

Рад садржи 31 слику, 5 табела, 11 графикона и 1 прилог и поткрепљен је са 28 литературних навода.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА: *Рад је истраживачки (пројекат којим се решава практични проблем)*

Приликом израде мастер рада, кандидаткиња се водила нацртом пријаве теме. Рад садржи све захтеване елементе у теоријском и методолошком погледу.

у теоријском делу рада се описује следеће: пројектни приступ у предшколском васпитању и образовању, основе програма предшколског васпитања и образовања, реализација пројектног приступа у предшколском васпитању и образовању, теоријске основе појма свемир, свемир, планете сунчевог система, звезде и звездане прашине, природни и вештачки сателити, комете и метеори, црна рупа, галаксије, интергалактички простор, материје и енергија, упознавање и развијање појма свемир код деце предшколског узраста, упознавање деце предшколског узраста са појмом свемир, развијање појма свемир код деце предшколског узраста, примена пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста, пројектне активности за упознавање и развијање појма свемир код деце предшколског узраста улога васпитача и деце у упознавању и развијању појма свемир, значај примене пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир за васпитаче, значај примене пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир за дете.

На крају теоријског рада је представљен приказ пројекта који је рађен у предшколској установи на тему „Путовање кроз свемир“ који је за циљ имао да децу упозна са основним појмовима свемира.

У оквиру методолошког дела рада су представљени предмет, проблем, циљеви и задаци и хипотезе истраживања. Поред тога су представљене методе, технике, инструменти и варијабле и популација истраживања. Након наведеног је уследио приказ добијених резултата, интерпретација резултата и закључак.

Истраживање је спроведено у складу са постављеним циљевима и задацима док се методологија показала функционалном. Предмет и циљ истраживања су јасно дефинисани и коришћена је релевантна литература. У теоријском делу рада су обухваћени описи најважнијих појмова који су уско повезани са темом рада. Поступак дефинисања задатака и хипотеза као и обрада и анализа података су испраћени методолошким делом рада. Кандидаткиња је своје истраживање усмерила испитивање ставова васпитача о реализацији пројекта на тему свемир, испитивање ставова васпитача о значају и релевантности пројекта на тему свемир за децу предшколског узраста, испитивање ставова васпитача о разноврсности начина реализације пројекта на тему свемир, испитивање компетентности васпитача за реализовање садржаја на тему свемир у пројектном приступу и испитивање ставова васпитача о укључивању родитеља и стручних сарадника у реализацију пројекта на тему свемир.

Добијени резултати показују да су ставови васпитача о примени пројектног приступа у упознавању и развијању појма свемир код деце предшколског узраста позитивни.

VI ЗАКЉУЧЦИ: *Оцена квалитета садржаја рада (оцена истраживања и резултата, квалитета понуђеног решења, закључака и др) и оцена писаног рада (квалитет написаног текста, вредност прилога и сл.).*

Мастер рад садржи све елементе захтеване у теоријском и методолошком погледу док је истраживање спроведено у складу са постављеним циљем. Циљеви истраживања су конкретно дефинисани што је омогућило добијање јасних резултата, и коришћена је релевантна литература.

Током писања мастер рада кандидаткиња је показала висок ниво познавања задатог проблема и стандарда писања мастер рада што је допринело квалитетној интерпретацији и приказу добијених резултата.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА: *Рад садржи све битне елементе и написан је у складу са насловом. Недостаци мастер рада и њихов утицај на резултат истраживања*

Рад садржи све захтеване елементе у теоријском и методолошком погледу и написан је у складу са Нацртом мастер рада и Правилником о мастер раду ВШССОВ у Кикинди.

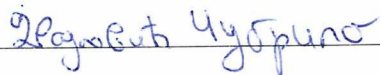
VIII ПРЕДЛОГ: На основу укупне оцене мастер рада, комисија предлаже :

1. **Да се мастер рад прихвати, а кандидату одобри одбрана;**
2. Да се мастер рад враћа кандидату на дораду (допуна или измена);
3. Да се мастер рад одбија

Потписи чланова Комисије:

1.

Др Николета Кукучка Стојановић, проф.

2.

Др Данијела Радловић Чубрило, проф.

3.

Др Ангела Месарош Живков, проф.